
C A P U T X V.*De scorbuto.*

Pag. 135. l. 12. *A foedis in ore cruribusque ulceribus.]* Haud bene sapere dicatur ille medicus, qui, morbo jam ad medium prope- rante, tum primum advenientis signa suspicari se satagit. Certò nimis sero est sapere, cum per moras adeo invaluerit malum; ut jam lippis & tonsoribus notum se palam fecerit.

Scorbutica autem humani corporis constitutio multo citius adesse indicatur, & proditur habitu corporis, qui calorem, naturali paulò sed certo majorem, exhibet; atque variationes Caeli, quoad calorem & frigus, aliis citius percepit, iisque magis afficitur; pulsu frequenti, & saepissime debili, & cutis, siccitate plerumque coniuncto; membrorum quasi defatigatorum, & muscularum quasi lassitorum gravitate, sine ulla patenti ratione; impotentiâ, spontaneâ, artuum doloribus, lancinantibus, nunc vagis, nunc veluti a contusione fixis; & nisi alia etiam adfuerit causa, ut plurimum sine tu- more; somno difficiili, inquieto, qui ad vires vitales & animales reficiendas parum conducit.

His autem, ingravescente adhuc morbo, se accedunt linguae fordities, orisque factor, gin- giva-

givarum laxitas cruenta, saniosa, urina cito putrescens, sanguis ex venis missus floridus, tenuis, minus cohaerens, maculae rosei, flavi, fusci, lividique coloris circa artus praecipue erumpentes.

Pro horum symptomatum varietate & gradu, humorum acrimonia calida, frigidave, simul & crassitudo fese innotescunt; & proinde prava ex hoc morbo provenientia mala remediis humectantibus, aperientibus, plus minusve refrigerantibus, non uno atque constanti modo, sed copiâ alia atque aliâ sociandis depellere oportet.

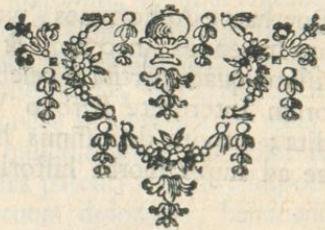
Attamen verbum amplius addere, ut mihi videtur, vix aut ne vix quidem locus est. Quicunque enim intima hujus morbi proteiformis penetralia adire optet; consulat in primis admirandi illius viri, olim medicinae professoris Hermanni Boerhaave *Aphorismos*, nunquam sat-
tis in honore habendos; nec non & Commen-
taria eruditissima quadripartita à celeberrimo &
fidissimo eorum Interprete Barone Van Swie-
ten (*) edita; utpote doctissimis his scriptis
omnia, quae ad hujus morbi historiam, deni-
que

(*) Ne Lectori ex iis, quae hic scripta inveniuntur in cuiusdam culpae suspicionem venirem; hoc loco aequo jure admonendum est, mensem jam secundum actum fuisse ex illo, quo hasce notationes in typographi potestate tradideram, cum primum ad Britannos de Baroni van Swieten morte, nec non & ejus commentariorum tomo quinto, tum deum in publicum emissuro; perlata erat fama. *Additam. Aut.*

M 3

que causas, indolem, symptomata, denique & medendi rationem, variis suis gradibus maxime accomodatam, pertinere queant, adeo perspicue, adeo accurate recensentur; ut ea decies legisse, imo & decies adhuc renovasse opus, non minus utile quam dulce Lectori fore, expertus affirmare in me fuscipiam,

Pag. 138, l. 26. *Dissolventur.*] Omnes enim humani corporis humores postquam putridi evadunt, ad alcalinorum classem referri possunt & debent; unde inflammationes, suppurationes, dolores acerrimos, imo gangraenas & sphacelos inducendo, hujusmodi aegris exitiale tandem nascitur malum.

C A-

M